

YASHIL

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№6

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 692 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-iyunda ruxsat etildi.

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni shakllantirishda xitoy va rossiya investitsiyalarining qiyosiy tahlili.....	20
Malikov Numonjon Kamalovich	
Raqamli texnologiyalarning makroiqtisodiy barqarorlikka ta'siri	26
Sherzod Rajabov, Istora Abdusalomova	
Reducing inequality through human capital development: a comparative analysis of policies in the european union and uzbekistan	30
Iloxmonov Jaxongir Alisher o'g'li	
Hududiy raqamli infratuzilmaning xizmat ko'rsatish sektoriga ta'siri: samarqand viloyati misolida	39
Musinov Dilshod Sultanovich	
Ways to improve quality in hotels through digital technologies	44
N.A. Rakhmonova	
Проблемы и пути внедрения механизма налогового стимулирования центров инновационного роста нового узбекистана.....	48
Умаров Б. С.	
Влияние протекционистской политики на инвестиционные стратегии промышленных предприятий.....	55
Ёдгоров Сардорбек Самадович	
Fiskal siyosat tahlili: aholi bandligi; aholi daromadlari; soliqqa tortish.....	61
Isroilov Boxodir Ibragimovich, Navruzova Farog'at Abdihamid qizi	
Problems in entrepreneurial potential development: a comprehensive analysis of contemporary barriers and challenges	67
Baxtiyor Xabibullayev Abdulvoxid o'g'li	
Tijorat banklarida aholi omonatlarining jozibadorligini oshirishning metodologik asoslari va amaliy yo'nalishlari	73
Xakimov Zoxid Norbo'tayevich	
To'lov aylanmasining mohiyatini aniqlashda to'lov va to'lov oqimlarining roli.....	78
I.F.Sayfiddinov	
Moliyaviy inklyuzivlikni ta'minlovchi samarali soliq siyosati.....	83
Artikov Ne'matulla Abdusalamovich	
Youth, digital finance, and the gig economy in uzbekistan	86
Akmal Boymurodov	
Aktsiyadorlik jamiyatlari korporativ boshqaruvda qaror qabul qilishda raqamli texnologiyalardan foydalanish masalalari	91
Xabibullaeva Shirinxon Tohir qizi	
В условиях трансформации обеспечение развитие образования и нуки в сфере подготовки управленческих кадров	98
Суюнов Дилмурод Холмурадович	
Ипотечное кредитование как инструмент социальной политики в узбекистане	104
Базарова Нигора Равшановна	
Kichik biznes subyektlari tomonidan hudud aholisi bandligini ta'minlashning ijtimoiy va iqtisodiy natijalari.....	110
Ergasheva Nigora Abdigapparovna	
Kichik korxonalar istiqbolli hududlarda sanoat ishlab chiqarish holati dinamikasi.....	114
Xonto'rayev Obbosxon Kamolxon o'g'li	
Banklarning aktivlarini daromadliligini oshirish yo'llari	118
Elbusinova Umida Khamidullaevna	

Ekologik omillar o'zgarishining dehqon xo'jaliklari yalpi hosiliga ta'siri	123
Otamurodova Dildora Abdukrimovna	
O'zbekiston tijorat banklarining yashil iqtisodiyotdagi o'rni	128
Eshev Furqat A'zamovich, Ibragimova Feruza Axtamovna, Jumanazarova Malika Baxtiyorovna, Raxmatova Mohina Dilmurod qizi	
Использование интеллектуальных технологий в процессе обслуживания клиентов банка	132
Хашимова Дилёра Пахритдиновна	
Innovatsion faoliyatning moliyaviy rag'batlantirish va boshqaruv samaradorligini belgilovchi omil va jihatlari.....	138
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
Import tovarlari bo'yicha aksiz solig'ini undirishning nazariy asoslari.....	143
Abdurasulov Murodjon Bahrom o'g'li	
Роль цифровых валют центральных банков в модернизации платёжной инфраструктуры: мировой опыт и перспективы Узбекистана	150
Срожиддинова З.Х., Тухтасинова Д.Н.	
Tijorat banklarida chakana to'lov tizimlarini nazariy asosi.....	155
Sultonov Davronjon Rustam o'g'li	
Tikuv-trikotaj korxonalarida raqobatbardoshlikni oshirishda strategik menejmentning roli	161
Mamatraimov Islom Mamanazarovich	
Ta'lim, ekologiya va raqamlashtirish sohalarida bolalar va o'smirlar turizmini integratsiyalash: xalqaro tajribalar va O'zbekiston.....	170
Islomova Dilrabo Salomovna	
Iqtisodiy masalalarni matritsalar nazariyasi asosida modellashtirish va python dasturlash tilida yechish.....	175
Tojiyev Ilhom Ibraimovich, To'rayeva Feruza Dilmurodovna, Namozova Barchinoy G'ayrat qizi, Baxronova Zuhra Otaniyoz qizi	
Pul bozori barqarorligini ta'minlashda tijorat banklarida likvidlikni boshqarish samaradorligi	188
Sattorova Nasiba G'aniyoz qizi	
The role of digitalization of healthcare in the implementation of the safe city project	192
Akbarjon Iminov	
Аутоиммунные поражения центральной нервной системы, возникающие после стрептококковой инфекции	198
Умарова Саодат Сулаймоновна, Нормакматов Бахтиёр Ботиралиевич	
Iqtisodiyotiga yo'naltirilgan investiyalar tahlili	204
Namozov Olim Botirovich	
Creating a favorable climate for investment in agriculture	209
U.I.Djumaniyazov, B.J.Mirzaev	
Davlat ishtirokidagi korxonalarni korporativ boshqaruvni xalqaro standartlari asosida takomillashtirish	214
F.Djalilov	
Davlat tibbiyot tashkilotlarida ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy su'gurt qilish xarajatlarini hisobi.....	222
Kuliboyev Azamat Shonazarovich	
O'zbekistonda bank operatsion xarajatlari buxgalteriya hisobi	227
Qurbonova Sitara Vahobjon qizi	
O'zbekistonda kichik biznes va tadbirkorlik subyektlarini rivojlantirishning strategik yo'nalishlari.....	233
Musayev Ozodjon Shavkat o'g'li	
Пути обеспечения стабильного экономического роста в условиях перехода к зелёной экономике, совершенствования государственной экономической политики и повышения эффективности внедрения принципов цикличной экономики.....	237
Худайбергенова Адалат Неъматуллаевна, Убайдуллаев Сирожиддин Жамшидович, Файзиёва Хамида	

Кудратовна, Эшбоев Миржалол Бахромович	
O'zbekiston sanoatining iqtisodiy holatini baholash	241
Mamanazarov Oybek Shomurodovich	
Maktabgacha ta'limda tayanch kompetensiyalarni shakllantirishda matematika va savod asoslarining didaktik yechimlari.....	247
Mingboyeva Guldorxon Maxmudovna	
Soliq tizimida soliq riskini baholash uslubiyoti.....	252
Nasimov Ravshanjon Azimovich	
Budjetni rejalashtirish tizimida jismoniy shaxslar daromadlari bo'yicha prognozlashni takomillashtirishning metodologik asoslari	260
Babaev Shavkat Bayramovich	
Понятие и сущность денежного потока в системе финансового управления.....	267
Машарипова Шахло Адамбаевна	
Yashil mehmonxonalarda strategik tahlil metodologiyasi	274
Rasulova Nigora Yusupovna	
Цифровая трансформация: новые возможности и современные тенденции в управлении бизнесом и инвестициями.....	279
Баратова Динора Алишеровна	
Mehmonxonalarda xizmat ko'rsatishning sifati va samaradorligini baholash.....	283
Ikromov Akbar Farxod o'g'li	
Модель внедрения open banking в Узбекистане: предложение на основе международного опыта и локальных особенностей.....	288
Камалов Шухрат Камалович, Аскарова Дилором Хожимуратовна, Баходиров Жасурбек Олёрбек ўғли, Маликов Шохрух Шокирович, Тенгелова Фарангиз Мажид кизи	
O'zbekistonda islom moliyasini joriy qilishning yo'llari	295
Ashurbayev Farrux Alisher o'g'li, Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
AQSH tajribasiga ko'ra eksportni iqtisodiy o'sishga tasiri	299
D.E.Qarshiev	
Iqtisodiyotni tartibga solish orqali aholi farovonligini oshirishning ahamiyati	304
Berdibekov A.	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish va aholi moliyaviy savodxonligini oshirishda inklyuziv molianing ahamiyati.....	308
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Problems of the financial mechanism influence for stable and inertial development of enterprises.....	313
Zaynalov Jakhongir Rasulovich, Alieva Susanna	
Tibbiyot turizmni rivojlantirish va uning salohiyatini iqtisodiy baholashning ilmiy va uslubiy asoslari	317
Vofaxojayeva Dilafruz Marufovna	
Turistik destinatsiyalar va raqamli marketing texnologiyalari orqali turizm barqarorligini transformatsiya qilish	322
Nurmuhammadxon Oppoqxonov	
Kichik va o'rta biznes moliyaviy barqarorligining kambag'allikni kamaytirishdagi ahamiyati.....	327
Djamalov Xasan Numanjanovich	
Qoraqalpog'iston respublikasida turizmni rivojlantirishning tashkiliy va iqtisodiy salohiyatini baholash.....	335
Xoshimov Baxrom Baxadirovich	
O'zbekiston turizm sektorida tog' turizmining ulushi.....	343
Alimov Abduvakil Komil o'g'li	
O'zbekiston respublikasida investitsiya faoliyatini moliyaviy boshqarish va bunda xorij tajribasi.....	348
Ismailov Dilshod Anvarjonovich	

Tadbirkorlik faoliyatini samarali boshqarishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning holati.....	354
Sattarov Xayrulla Fayzullayevich	
Tadbirkorlik faoliyatida innovatsiyalarni rivojlantirish strategiyasini tanlash va asoslash	358
Shakirova Madinaxon Gafurdjanovna	
O'zbekistonning xalqaro valyuta-moliya tashkilotlari bilan o'zaro hamkorlik aloqalarini mustahkamlash yo'nalishlari.....	362
Gulmurodova Marjona Olimjon qizi, Turg'unova Zohida Shavkat qizi, Umida Yuldasheva	
Jismoniy shaxslarning daromadlarini soliqqa tortish tartibini takomillashtirish.....	367
Bobomurotova Manzura Panji qizi	
Aksiyadorlik jamiyatlari va qimmatli qog'ozlar bozori o'rtasidagi iqtisodiy munosabatlar	372
Berdaliyev Javohir Jahongir o'g'li	
Farg'ona viloyati mahallalarida tadbirkorlikni va hunarmadchilikni rivojlanishi holati tahlili	379
Tuxtasinov Zafarjon Odiljonovich	
Проблемы охраны окружающей среды и формирования «зеленой экономики»	389
Ёдгорова Мухайё Шухратовна, Иминова Наргиза Акрамовна	
The evolution of passenger transport in uzbekistan and its impact on economic growth.....	392
Naubetova Ziyada Niyet kizi	
Davlat tibbiyot tashkilotlarida ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy sug'urta qilish xarajatlarining hisobi.....	397
Kuliboev Azamat Shonazarovich	
Jahon sug'urta amaliyotining O'zbekiston sug'urta bozorining rivojlanishiga ta'siri	402
Kuvatova Dinara Anvarovna	
Milliy iqtisodiyotda xorijiy investitsiyalarning ahamiyati va ta'sir mexanizmlari	406
Abdullayev Zoxid Xolxo'jayevich	
Xaridorlar bilan hisob-kitoblar auditida moliyaviy tahlil usullarini qo'llash xususiyatlari.....	411
Saginbaev Sultanbek Turdibay o'g'li, Sultamuratov Qallibek	
The function and value of commercial banks in fostering capital market growth	416
Isakov Janabay Yakipbaevich	
Raqamli texnologiyalarning korxonalar risk boshqaruvidagi rolini swot tahlili orqali tadqiq etishning ahamiyati	427
Tojimatov Izzatbek Ikromali o'g'li	
Germaniyaning deutsche banki va buyuk britaniyaning barclays banki xizmatlar amaliyoti va uni o'zbekiston bank tizimi faoliyatiga qo'llash yo'llari	432
Raxmatov Temur Sotiboldiyevich	
The state and development trends of business process auditing in joint-stock companies in uzbekistan.....	439
Utegenova Sarbinaz Turdimuratovna	
Mamlaktimizda amaldagi budjetlararo munosabatlarning tartibi hisobi, hamda uning ahamiyati	444
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li, Saydullayeva Zeboxon Shukrilla qizi	
Qurilish materiallari sanoatida innovatsion klasterlarni boshqarishni takomillashtirish	462
Xaydarova E'zoza Shukurullayevna, Li Zin Bo	
Barqaror rivojlanish va yashil iqtisodiyotning mamlakatimizda so'nggi yillardagi oshib borayotgan ahamiyati	467
Bahodirova Mohigul	
Conceptual framework for boosting the financial and economic performance of investment projects in industrial enterprises.....	472
Sarriev Kahraman Ramatullaevich	
Bandlik va ayollar tadbirkorligi	477
Ibodullayeva M.S.	

Mamlakatimiz yalpi ichki mahsulotini ekonometrik prognozlash	482
A'zamov Musurmon Axmadovich, Islomov Javohir	
Eksport siyosatini tadbirkorlik faoliyati rivojlanishiga ta'siri	488
Suvonov Ibrohim Izbosarovich, Abdug'aniyev Murodjon Shavkat o'g'li	
Aholini ish bilan ta'minlashda qishloq aholisini mehnat salohiyatidan foydalanish.....	492
Noiba Qodirova Maxmud qizi	
Yashirin iqtisodiyotni kamaytirishda rasmiy bandlik va moliyaviy munosabatlarni rivojlantirish	497
Xalimbetov Farxad Bagibekovich, Reyimberdiyev Baburbek Adilbek o'g'li	
Analysis of touristic potential and capacity of ecotourism sites	501
Abdurakhmanova Akida Faizulla kizi	
Xorijiy investitsiya ishtirokidagi korxonalarni moliyalashtirishni takomillashtirish.....	509
Salohiddinov Jaloliddin	
Infratuzilma va bozor infratuzilmasi tushunchalarining nazariy tavsifi	516
G'aniyev Botir Baxtiyorovich	
O'zbekiston va xorijiy davlatlarda aksiyadorlik jamiyatlarining qimmatli qog'ozlar orqali kapital yig'ish strategiyalari	520
Dilnozaxon Muxitdinova	
Iqtisodiy inqiroz paytida korxonalarda likvidlilikni boshqarish strategiyalari	527
Abdusalomova Nodira Bakhodirovna, Jabborova Sevinch Xusanovna	
O'zbekistonda islomiy mikromoliyaviy xizmatlar orqali ish bilan bandlikni oshirish istiqbollari.....	532
Mamatkulov Humoyun Bobir-ugli	
Textile enterprises and changing market conditions: integration of demand analysis, trend forecasting and strategic assortment management	536
Ikramova Nodira Burkhon kizi	
Aksiyadorlik korxonalari boshqaruv tizimida korporativ madaniyatni takomillashtirish	540
Umarchodjaeva Muyassarhon Ganievna, Omanova Nargiza Rustam qizi	
Moliyaviy faoliyat natijalari hisobi va auditini takomillashtirish.....	548
Po'latov Xudoyberdi Uktamovich, Abduxoliqov Isomiddin Ikrom o'g'li	
Rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda iqtisodiyotning real sektori korxonalariga kreditlar bo'yicha foiz stavkalariga ta'sir ko'rsatishda markaziy banklarning qayta moliyalash stavkalarining rolini tahlil qilish	553
Jabbarov Eliboy, Abdullayeva Charos Abdullo qizi	
O'zbekistonda qishloq xo'jalik mahsulotlarini qayta ishlashda innovatsiyalarning roli va iqtisodiy samaradorligi	558
Raximov Baxromjon Ibroximovich, Solohiddinov Nuriddin Sirojiddin o'g'li	
Sirkulyar iqtisodiyotni rivojlantirish orqali chiqindilarni boshqarish muammosini bartaraf etish yo'llari	563
Narzullayev Elmurod Shuxrat o'g'li, Hamrokulov Ulug'bek Abdurahmatovich	
Korxonani samarali boshqarishni ta'minlash strategiyalari	567
D.Mutalova	
Masofaviy ta'lim platformalarining qiyosiy tahlili va funksional xususiyatlari.....	571
Nabieva Nilufar Nabi qizi	
Raqamli iqtisodiyotning jamiyat hayotiga ta'siri.....	577
Aripova Ziyoda Xayrullayevna, Nurmuxamedova Tursunoy Usmonovna	
Transportda turistik xizmatlarni boshqarish mexanizmini takomillashtirish.....	581
Tuychiyev Anvarjon Muxtorjonovich	
Ipak yo'lining tarixiy madaniy merosi va hunarmandchiligi: dolzarb muammolar va tadqiqot istiqbollari	584
Xushnazarova Maxzuna Gulamdjanovna	

Eksport faoliyatini rag'batlantirishda institutsional va moliyaviy mexanizmlarning roli.....	589
Umarkulov Kodirjon Maxamadaminovich	
Elektron pul evolyutsiyasi.....	595
Marpatov Mavlonxon Dadashevich	
Yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonida sanoat korxonalarining roli	600
Nasullayeva Yoqutoy Nasim qizi	
O'zbekistonda turizm marketingi va raqobatbardoshligini oshirish	606
Ikramova Nasiba Axmadovna	
Kambag'allikni qisqartirishning zamonaviy yo'nalishlari.....	610
Mirzayev Qulmamat Jonuzoqovich, Shodiyev Fazliddin Qalandar o'g'li	
Jamiyatda imkoniyati cheklanganlarning bandligini ta'minlashning ijtimoiy-iqtisodiy asoslari.....	615
Tilavova Munisa Maxmudovna	
Moliyaviy matematika vositalarining O'zbekiston kredit tizimidagi qo'llanilishi.....	620
Shamsiyeva Nigora Rafiq qizi	
Ecological sustainability in tourism: regional practices and global reflections.....	626
Sayyora Safaeva	
Quyi amudaryo mintaqasida turli darajadagi destinasiyalararo ixtisoslashgan klasterlarni shakllantirish asoslari va ularning o'ziga xos jihatlari.....	631
Doschanov Tangirbergen, Ollanazarov Bekmurod Davlatmurotovich	
Fine dining restoranlarida marketing strategiyalarining shakllanishi va mijoz jalb qilishda ularning ahamiyati.....	641
Jumaniyazova Sarvinoz Mansur qizi	
Soliq to'lovchilarning majburiyatlari bajarilishini kontseptual asoslari va shartlari asoslari xususida.....	644
Abdusherozov Abdullo Baxtiyorovich	
Davlat sektoridagi tashkilotlarda smetalar tuzish tartibi	651
Abdulaziz Norquchqorov Ziyadullayevich	
Качественное развитие рынка труда узбекистана.....	657
Мамадалиева Хафиза Холдаровна	
Kichik biznes subyektlarining aholi bandligini ta'minlash orqali kambag'allik darajasini pasaytirishdagi o'rni.....	664
Maxamadaliev Boburbek Baxodir o'g'li	
Устойчивое развитие esg-менеджмента: от тренда к фундаментальной стратегии выживания и процветания.....	670
Собирова Нилуфар Бекпулат кизи	
Sirdaryo viloyatida investitsion faollikni oshirishda davlat va xususiy sektor hamkorligi	676
Mamatqulova Muxlisa Komiljon qizi	
Qurilish loyihalarini moliyalashtirishning milliy va xalqaro tajribasi	681
Yashin Iboyev	
Xizmatlar sohasida innovatsion muhitni yaratishning dolzarb masalalari.....	687
Kamoliddin Mamatqulovich Ibodov, Jamshid Abduxaliqovich Xolboyev	

UDK:338.46

XIZMATLAR SOHASIDA INNOVATSION MUHITNI YARATISHNING DOLZARB MASALALARI

Kamoliddin Mamatqulovich Ibodov

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti, PhD.

<https://orcid.org/0000-0001-6554-2087>**Jamshid Abduxaliqovich Xolboyev**

“Ipak yo’li” turizm va madaniy meros xalqaro universiteti mustaqil izlanuvchisi

<https://orcid.org/0009-0002-9105-5797>

Annotatsiya: Maqolada xizmat ko'rsatish sohasining innovatsion muhitini shakllantirish va rivojlantirishni ta'minlovchi omillar yoritilgan. Xizmat ko'rsatish sohasida samarali innovatsiyalarni amalga oshirish, raqobat ustunliklarini ta'minlash, xizmatlarning investitsion jozibadorligini oshirish hamda innovatsiyalarni yaratishni rag'batlantiradigan qulay muhitni shakllantirish zarurligi asoslab berilgan. Shuningdek, innovatsiyalarning muhim sharti sifatida innovatsion muhitni shakllantirish iqtisodiy ahamiyatga ega dolzarb ilmiy vazifa ekanligi bayon qilingan. Xizmat ko'rsatish sohasining innovatsion muhiti — bu ilmiy g'oyalar va ishlanmalarning ayirboshlash vositasiga aylanishi, mazkur mahsulot va xizmatlarni iqtisodiyotning eng muhim tarmoqlari hamda ijtimoiy sohaga joriy etilishini ta'minlaydigan, shuningdek, noyob iste'mol madaniyatini shakllantirishga imkon beradigan jarayonlarni qamrab oluvchi tizim sifatida ko'rsatib berilgan.

Kalit so'zlar: xizmatlar sohasi, innovatsion muhit, investor, innovatsion faoliyat, innovatsion infratuzilma.

Abstract: The article considers the innovative environment of the service sector as a specific set of conditions that stimulate the creation of innovations, provide competitive advantages, and increase the investment attractiveness of services and ensure the effective formation and development of innovation activities. The article substantiates the formation of an innovative environment as the most important condition for effective innovation in the service sector, which is an urgent scientific task of great economic importance. One of the key factors in the innovative development of the service sector is the presence of a favorable innovation environment that ensures the transformation of ideas and developments into market products, the introduction of these products and services into the most important sectors of the economy and the social sphere.

Key words: Services sector, innovation environment, investor, innovation activity, innovation infrastructure.

Аннотация: В статье рассматривается инновационная среда сферы услуг как специфическая совокупность условий, стимулирующей создание инноваций, обеспечивающих конкурентных преимуществ, и повышающих инвестиционную привлекательность обслуживания и обеспечивающих эффективного формирования и развития инновационной деятельности. Обоснованы формирование инновационной среды как важнейшее условие осуществления эффективных инноваций в сфере услуг, представляющий собой актуальную научную задачу, имеющую важное экономическое значение. Одним из ключевых факторов инновационного развития сферы услуг является наличие благоприятной инновационной среды, обеспечивающей превращение идей и разработок в рыночные продукты, внедрение этих продуктов и услуг в важнейшие отрасли экономики и социальную сферу.

Ключевые слова: сфера услуг, инновационная среда, инвестор, инновационная деятельность, инновационная инфраструктура.

KIRISH

Jahonda ilm talab etiladigan mahsulotlarning 36 foizi AQShga, 30 foizi Yaponiyaga, 22 foizi Xitoyga to'g'ri kelmoqda. Global Innovation Index[1] ma'lumotlariga ko'ra, har million nafar aholiga nisbatan ilmiy tadqiqotlar bilan band bo'lgan mamlakatlar reytingida Isroil (8250), Janubiy Koreya (7113) va Yaponiya (5210) yuqori o'rinlarda turadi.

O'zbekiston Respublikasida ham iqtisodiy taraqqiyotning hozirgi bosqichida mamlakatimiz oldida turgan muhim masalalardan biri — globallashuv ko'lamini tobora kengayib borayotgan bir sharoitda, har qanday kon'yunkturaviy o'zgarishlarga qarshi tura oladigan, ichki va tashqi bozor talablariga tez moslasha oluvchi raqobatbardosh xizmatlar ko'rsatish tarmoqlarini shakllantirishdir. Bu esa iqtisodiyotdagi innovatsion faollikni oshirish va innovatsion muhitni shakllantirish bilan bevosita bog'liqdir.

Statistik kuzatuv natijalariga ko'ra, bugungi kunda milliy iqtisodiyotning turli jabhalari, jumladan, texnologik innovatsiyalarni amalga oshiruvchi tashkilotlarning ulushi ishlab chiqarishda 11,3 foizni, tog'-kon sanoatida — 6,6 foizni, kommunal sohada — 4,3 foizni, kimyo sanoatida — 23,3 foizni, elektr asbob-uskuna va jihozlari ishlab chiqarishda — 24 foizni, neft sanoatida esa 30,2 foizni tashkil etadi.

Milliy iqtisodiyotning xizmatlar sohasida innovatsion faoliyatni rivojlantirishda yangi g'oyalarni yaratish va ularni tijoratlashtirishga imkon beradigan qulay innovatsion muhitni shakllantirish zarur. Innovatsion muhitni shakllantirish, shuningdek, "innovatsion muhit" tushunchasini mamlakatimiz va xorijiy olimlarning yondashuvlari hamda qarashlarini tahlil qilishni, mavjud iqtisodiy shart-sharoitlar nuqtayi nazaridan tadqiq etishni taqozo etadi.

MAVZU OID ADABIYOTLAR SHARHI

Xorijlik olim I. Shumpeter "...novatsiya — korxona muhiti va sohasini o'zgartiruvchi usullar va faoliyatdir"[2], — deb izohlaydi. Bugungi kunda innovatsiya sanoat va tovar ishlab chiqarishni ko'zda tutuvchi mexanik jarayon sifatida emas, balki tizimli yondashuvni talab etadigan tadrijiy jarayon sifatida qaralmoqda. Ta'kidlash lozimki, xizmatlar sohasida innovatsion muhit shakllanishining zaruriy sharti — xizmatlar bozori uchun yangilik darajasi, zarur yo'nalishdagi, shuningdek, aniq bir bozor segmentidagi iste'molchilar talabini qondirishdagi farqli jihatlarga ega bo'lgan xizmat turi, jarayon yoki takliflar yaratishga erishilgandagina innovatsion jarayon ahamiyatli hisoblanadi.

Innovatsiya nazariyasiga oid zamonaviy manbalarda innovatsion muhitning shakllanishi masalalariga dastlab M. Kastells alohida e'tibor qaratgan. U yangi mahsulotlar, g'oyalar va bozorlarni ishlab chiqarish uchun qulay bo'lgan shart-sharoitlarni tahlil qilish maqsadida "innovatsion muhit" atamasini qo'llagan. Uning fikricha, "innovatsion muhit — ijtimoiy ishlab chiqarish va boshqaruv o'rtasidagi munosabatlarning o'ziga xos majmui bo'lib, u odatda yangi bilimlar, yangi jarayonlar va yangi mahsulotlarni yaratishga qaratilgan iqtisodiy faoliyat yuritishning yangicha madaniyati va instrumental maqsadlarga ega bo'ladi"[3].

R. Camagni innovatsion muhitni "...cheklangan geografik makonda murakkab norasmiy ijtimoiy munosabatlar majmui bo'lib, sinergiya hamda jamoaviy bilim va malaka jarayonlari orqali hududning innovatsionligini rag'batlantiradi"[4], — deb ta'riflaydi.

Lu Xingqi va Zhang Hongle innovatsion muhitni bir nechta tarkibiy qismlardan iborat deb hisoblaydi: moddiy muhit (laboratoriyalar, asbob-uskunalar va ularda ishlaydigan kadrlar) hamda nomoddiy muhit (inson omili hisoblangan ilmiy muhit, ilmiy salohiyat, o'ta tor va moslashuvchan tadqiqotlar)[5].

U. Chjao, T. Syao va A. Vanlarning ta'kidlashicha, "...an'anaviy iqtisodiyot va iqtisodiy munosabatlarda ijtimoiy va iqtisodiy muammolarni hal etish uchun qo'shimcha sarflar yoki mavjud to'siqlarni bartaraf etish yetarli emas. Buning uchun barcha ishtirokchilar uchun manfaatli bo'lgan innovatsion muhitni yaratish lozim"[6].

Mamlakatimiz tadqiqotchi olimlarining ilmiy izlanishlarida ham, jumladan, "Innovatsion muhit esa — innovatsion jarayon qatnashchisi uchun ichki va tashqi muhitlarning (vaziyat, imkoniyatlar) birikmasidir"[7], — degan ta'rif ilgari surilgan.

O'zbekiston Respublikasining "Innovatsion faoliyat to'g'risida"gi qonun hujjatlarida esa "...innovatsion faoliyat — yangi ishlanmalarni tashkil etish, shuningdek, ularni ishlab chiqarish sohasida joriy qilish va amalga oshirilishini ta'minlash bo'yicha faoliyat" deb ta'riflanadi[8].

"Innovatsion muhit — bu mamlakatda faoliyat yuritayotgan ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish korxonalarida innovatsion jarayonlarga ta'sir ko'rsatuvchi me'yoriy-huquqiy, siyosiy, iqtisodiy, moliyaviy, texnik, ijtimoiy va boshqa shart-sharoitlar majmuidir. Innovatsion muhit, eng avvalo, quyidagi iqtisodiy omillar orqali belgilanadi:

- ishchi kuchining malakasi;
- ilmiy tadqiqot bilan shug'ullanayotgan xodimlar soni;
- o'rtacha ish haqi darajasi;
- mamlakatning investitsion jozibadorligi;
- ishlab chiqarishda zamonaviy texnologiyalarni qo'llash faolligi"[9].

Ko'rib o'tilgan ilmiy yondashuvlar ko'p jihatdan iqtisodiyotning moddiy ishlab chiqarish sohasiga katta e'tibor qaratgan. Shu bilan birga, xizmatlar sohasida innovatsion faoliyat va innovatsion muhitni shakllantirishga qaratilgan yondashuvlar e'tibordan chetda qolganini kuzatish mumkin.

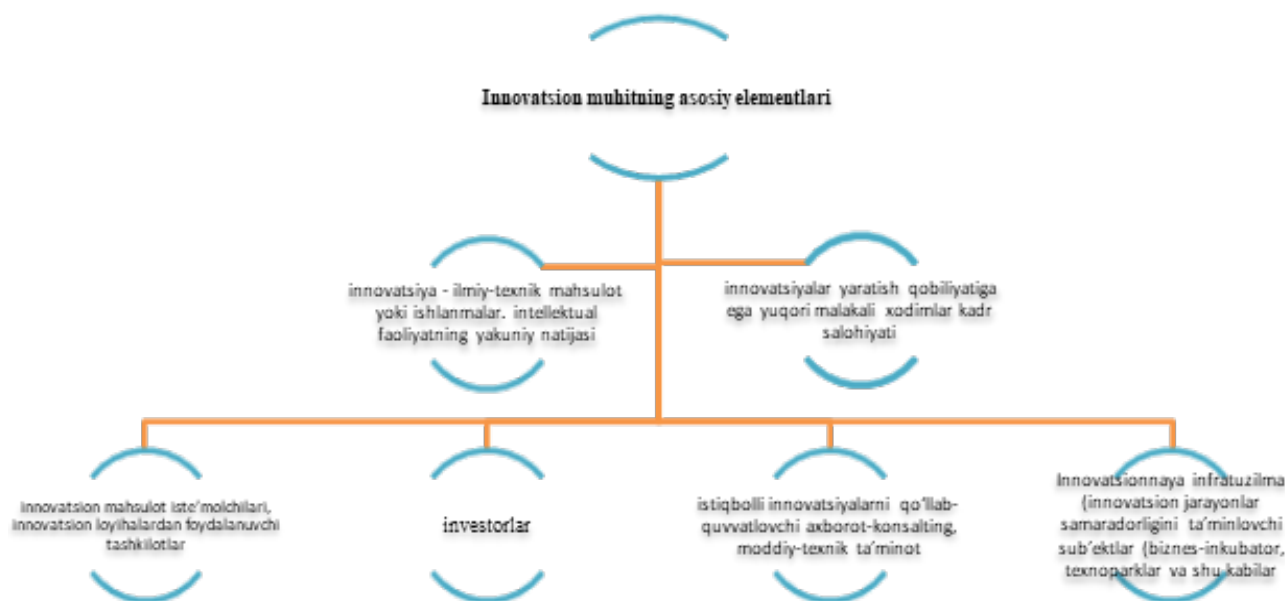
TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot davomida induksiya va deduksiya, shuningdek, mantiqiy tahlil usullaridan foydalanilgan. Tadqiqot natijalarini umumiy va yaxlit tarzda ifodalash maqsadida jadval hamda rasmlardan foydalanilgan.

Tahlil va natijalar

Innovatsion muhit, bir tomondan, ichki va tashqi komponentlarni, ikkinchi tomondan esa, tabiiy va sun'iy komponentlarni birlashtiradi. Innovatsion muhit odatda innovatsion faoliyatni samarali shakllantirish va rivojlantirish uchun zarur bo'lgan shart-sharoitlarni ta'minlaydigan elementlar majmuini tashkil etadi. U innovatsion faoliyatni rag'batlantiruvchi yoki susaytiruvchi turli shart-sharoitlardan iborat bo'ladi (1-rasm).

Xizmatlar sohasi ishlab chiqarilgan mahsulotning iste'mol qiymati xususiyatlari bilan emas, balki ijtimoiy rivojlanish, aholi turmush darajasi va sifati, salomatligi hamda iqtisodiy faolligini rag'batlantirishdagi o'rni bilan ajralib turadi. Ta'kidlash joizki, xizmatlar sohasida innovatsion faoliyat yo'nalishiga ko'ra nafaqat tovarlar ishlab chiqarish va ularning iste'mol sohasini, balki aynan bir iste'molchining individual xususiyatlari, resurslarni rejalashtirish va ulardan oqilona foydalanishni qamrab oluvchi dasturiy yondashuvni ham taqozo etadi (1-rasm).

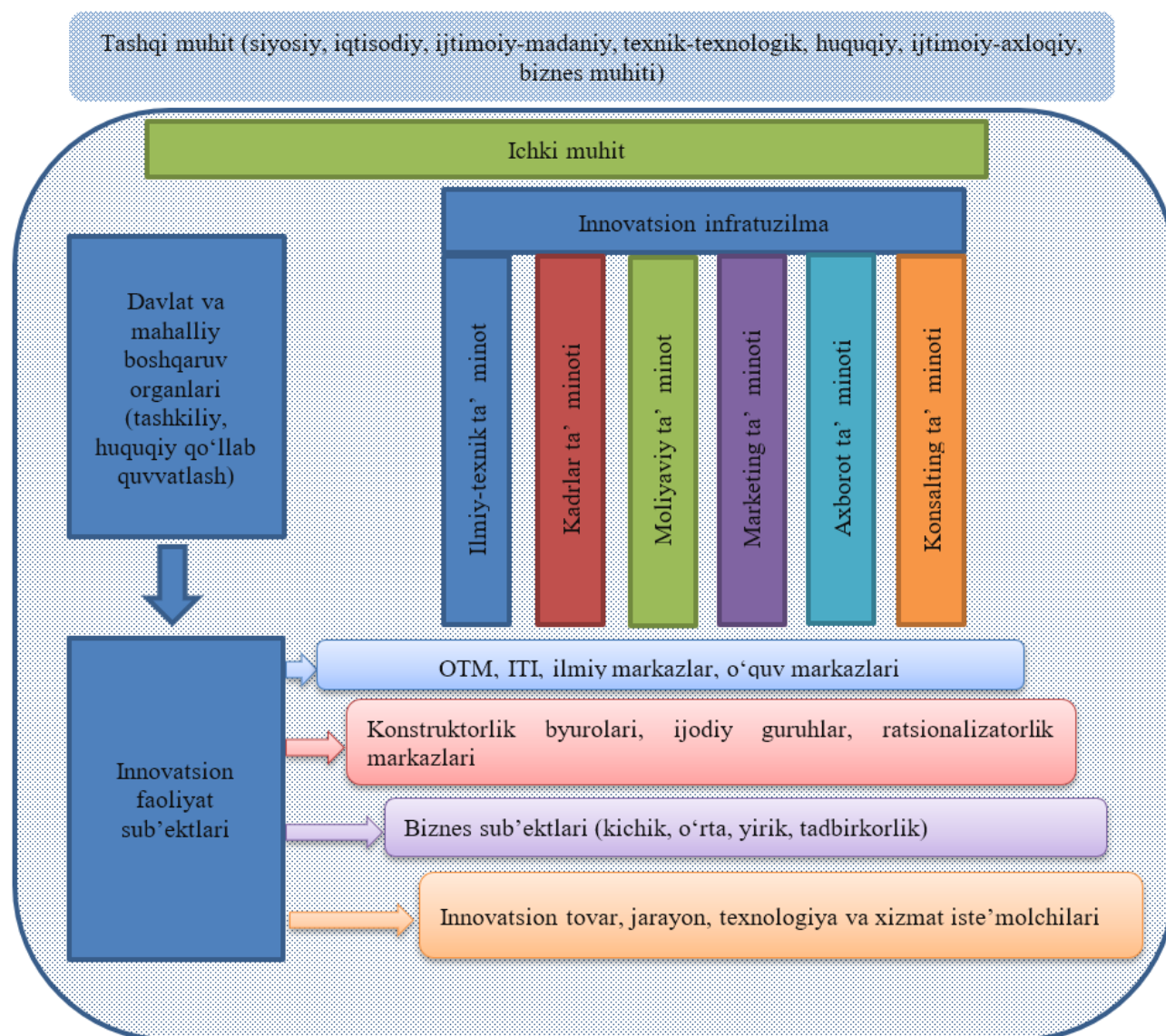
1-rasm. Innovatsion muhitning asosiy elementlari

Xizmatlar sohasida innovatsion faoliyat tovar ishlab chiqaruvchilar va ularning tashqi muhitidagi o'zgarishlarga olib keladigan, bashorat qilinadigan natijalar bilan bog'liq bo'lishi zarur. Masalan, to'lovga qodir talabning o'sishi xizmatning iste'mol xususiyatlarining yanada oshirilishini rag'batlantiradi. Bu esa korxonalarni xizmat turlarini ko'paytirish, ularni taqdim etish va ko'rsatish jarayonlariga tegishli o'zgartirishlar kiritish, shuningdek xizmatlar marketingi strategiyasini qayta ko'rib chiqishga undaydi. O'z navbatida, raqobat muhiti rivojlanib, xizmatlarga nisbatan yangi ehtiyojlar shakllanishiga olib keladi.

Innovatsion muhitning qaror topishi bilan xizmatlar sohasida quyidagi o'zgarishlar yuz beradi:

- endogen o'zgarishlar – tashqi muhit ta'sirida yuzaga keladigan ichki o'zgarishlar;
- ekzogen o'zgarishlar – xizmat ko'rsatish korxonalarining bozor imkoniyatlarini oshirish yoki saqlab qolish, yangi bozor segmentlariga kirib borish orqali yuzaga keladigan o'zgarishlar;
- reflektor o'zgarishlar – innovatsion jarayonlar natijasida yangicha munosabatlarga moslashish va “teskari aloqa” tamoyili asosida ichki tizimda yuzaga keladigan transformatsiyalar.

Xizmatlar sohasining innovatsion muhiti — bu yangi bilimlar, yangicha iste'mol madaniyati, ishlab chiqaruvchilar (Oliy ta'lim muassasalari, universitetlar, akademik soha, mustaqil tadqiqotchilar, ixtirochilar) hamda innovatsion jarayonni uzatuvchilar (ilmiy-amaliy ishlanmalar, patentlar va litsenziyalar, buyurtmalar), investorlar, innovatsion infratuzilma subyektlari, innovatsion faoliyatni tartibga soluvchi subyektlar, shuningdek, innovatsion jarayon natijalarini iste'mol qiluvchi (xizmat ko'rsatish korxonalarining innovatsiyalarni joriy etish istagi, tayyorligi va ularni amalga oshirish imkoniyatiga ega bo'lishi) subyektlarni yaxlit qamrab oluvchi murakkab tizimdir. Xizmatlar sohasining innovatsion muhitini quyidagicha tasvirlash mumkin (2-rasm):

2-rasm. Xizmatlar sohasining innovatsion muhiti

Xizmatlar sohasining innovatsion muhiti — bu sohaga yangiliklarni joriy etish va ularni keng ko'lamda qo'llashni nazarda tutuvchi jarayon bo'lib, u quyidagi xususiyatlarga ega bo'ladi:

- yangi xizmat turi yoki mahsulotdan foydalanishning yangicha tartib-taomillarini yaratadi;
- xizmat ko'rsatish jarayonida yangi texnologiyalarni qo'llash va zamonaviy texnikalarni joriy etishni ta'minlaydi;
- mehnatni ilmiy tashkil etish, xizmat ko'rsatishni boshqarishning yangi tamoyil va usullarini tatbiq etadi;
- yangi bozor segmentlarini rivojlantiradi va iste'molchilarning yangicha xulq-atvorini shakllantiradi;
- an'anaviy boshqaruv tizimlariga nisbatan yuqori risk darajasi tufayli risk-menejment tizimini shakllantiradi va shu kabi boshqa xususiyatlarga ega.

Innovatsion faoliyatni boshqarish xizmatlar sohasi korxonalarining ichki va tashqi muhitini inobatga olgan, uzoq muddatli istiqbolga yo'naltirilgan strategik maqsadlar majmuini ishlab chiqishni talab etadi. Innovatsion strategiyalarni ishlab chiqish doimiy yangilanish va takomillashtirishni ifodalovchi uzluksiz jarayon bo'lib, bu jarayonda dastlab qabul qilingan qarorlarning keyingi strategik qarorlar bilan mos kelmasligi ehtimoli mavjud bo'ladi.

Bizning fikrimizcha, xizmatlar sohasining innovatsion muhiti — bu sohaga tashqi tomondan qulaylik yaratish bilan birga, ichki muhitda korxonalar tomonidan innovatsion qarorlar qabul qilinishi va ularni amalda qo'llab-quvvatlovchi sharoitlar tizimidir. Innovatsion muhit — bu innovatsion jarayonlarni rivojlantirish imkoniyatlari va zarur shartlarni belgilovchi tashkiliy va iqtisodiy xususiyatlarga ega bo'lishi, moliyaviy muhit vakillari, axborot muhiti, shuningdek, ijtimoiy va ekologik muhit ishtirokchilarining samarali o'zaro ta'siriga asoslanishi zarur.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Innovatsion muhit — bu huquqiy, moddiy, moliyaviy, iqtisodiy, siyosiy va ma'naviy shart-sharoitlar, shuningdek, innovatsiyalar rivojlanishini va keyinchalik ular asosida real innovatsion yechimlarning shakllanishini ta'minlovchi o'zaro ta'sir qiluvchi shaxslar, ijtimoiy guruhlar, institutlar va madaniyatlar asosida tashkil topgan ijtimoiy makondir. Innovatsion muhit xizmatlar sohasining kelajakda servislashgan jamiyat talablariga moslashuvchan ravishda rivojlanishiga turtki beradi.

Xulosa qilib aytganda, xizmatlar sohasida innovatsion muhitni shakllantirish: Birinchidan, iste'mol bozorida xizmatlar taklifining keng ommalashuvini ta'minlaydi. Ikkinchidan, xizmatlar ko'rsatishning strategik istiqbollarini belgilab berishga, uzoq muddatli innovatsion strategiyalarni ishlab chiqishga hamda innovatsion xizmatlarni amaliyotga tatbiq qilishga yo'naltirilgan kommunikatsiya tizimini shakllantirishga imkon yaratadi.

Shu sababli, xizmatlar sohasida innovatsion muhitni shakllantirish, xizmatlar bozorining ulushini kengaytirish, sohaning raqobat ustunligini oshirish va raqobatbardosh mavqeini mustahkamlash uchun quyidagi taklif va tavsiyalar asosli deb hisoblaymiz:

- xizmatlar ko'rsatish samaradorligi va raqobatbardosh xizmat turlarini ko'paytirishga ta'sir ko'rsatuvchi, kichik miqdordagi bazaviy texnologiyalarni tanlash orqali innovatsion siyosatning istiqbolli yo'nalishlarini amalga oshirish[10];

- axborot ta'minoti, ekspertiza, sertifikatlashtirish, ishlanmalar harakati, kadrlarni tayyorlash va qayta tayyorlash tizimidan iborat innovatsion jarayon infratuzilmasini rivojlantirish;

- innovatsion jarayonning barcha asosiy ishtirokchilari — ta'lim, fan, biznes va davlat manfaatlarini uyg'unlashtiruvchi inklyuziv qiymat yaratish zanjirini shakllantirish;

- intellektual va bilim talab qiluvchi xizmat turlari hamda ular bilan bog'liq bozorsegmentlarini rivojlantirish.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Global Innovation Index by Country 2025. <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/global-innovation-index-by-country>
2. Nadide Sevil Tülüce, Asuman Koç Yurtkur. Term of Strategic Entrepreneurship and Schumpeter's Creative Destruction Theory. Procedia - Social and Behavioral Sciences, Volume 207, 2015, Pages 720-728, <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.10.146> (<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042815052799>)
3. Innovative Environment Forming as the Most Important Condition of Implementation of Efficient Innovations in the Industrial Entrepreneurship Sphere. European Researcher, 2012, Vol.(33), № 11-1 https://erjournal.ru/journals_n/1353473840.pdf
4. Camagni, R. (1991) Local 'Milieu', Uncertainty and Innovation Networks: Towards a New Dynamic Theory of Economic Space. In: Camagni, R., Ed., Innovation Networks: Spatial Perspectives, Belhaven, London, 121-144.
5. Lu Xingqi, Zhang Hongle. The Study of City Technology Innovation Environment Construction in the View of System Management. URL: <http://www.seiofbluemountain.com/uploadoduct/200910/2008glhy10a12.pd>.
6. Zhao, W. , Xiao, T. and Wang, A. (2018) Research on the Construction of Inclusive Innovation Networks. American Journal of Industrial and Business Management, 8, 417-431. doi: [10.4236/ajibm.2018.82027](https://doi.org/10.4236/ajibm.2018.82027).
7. Хаджимуратов Абдуқоҳхор Абдумуталович. Инновация тадбиркорлик мухити. science and innovation international scientific journal 2022 № 1. 604-614. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6528758>. <https://scientists.uz/uploads/202201/075.pdf>
8. Ўзбекистон Республикасининг 24.07.2020 йилдаги “Инновацион фаолият тўғрисида” Қонуни ЎРҚ-630-сон.
9. Сатторкулов, О. Т. Инновацион мухитни шаклланиш асослари / О. Т. Сатторкулов, К. У. Рахматов, Ш. О. Садикова. — Текст: непосредственный // Молодой ученый. — 2020. — № 9 (299). — С. 217-219. — URL: <https://moluch.ru/archive/299/67478>
10. И.С.Тўхлиев. Мухими, инновацион мухит яратиш. Зарафшон газетаси 27.01.2018 й. <https://zarnews.uz/post/muhimi-innovatsionmuhit-yaratish>.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>